

9. Volby

Volby do zastupitelstev krajů 2016

Kraje jsou samostatně spravovány zastupitelstvy. Volby do zastupitelstev krajů se konají podle systému poměrného zastoupení a funkční období je čtyřleté. První volby v historii České republiky (mimo Hlavní město Praha) proběhly v listopadu 2000, ty poslední v říjnu 2016. Počet zapsaných voličů, kteří se mohou účastnit hlasování v těchto volbách, postupně narůstá, což souvisí se stárnutím populace. Z tohoto důvodu klesá také počet zapsaných voličů ve věku do 29 let. Zatímco v roce 2000 tvořili více než 25 % všech voličů zapsaných v Libereckém kraji, v roce 2016 to bylo již jen 17,2 %.

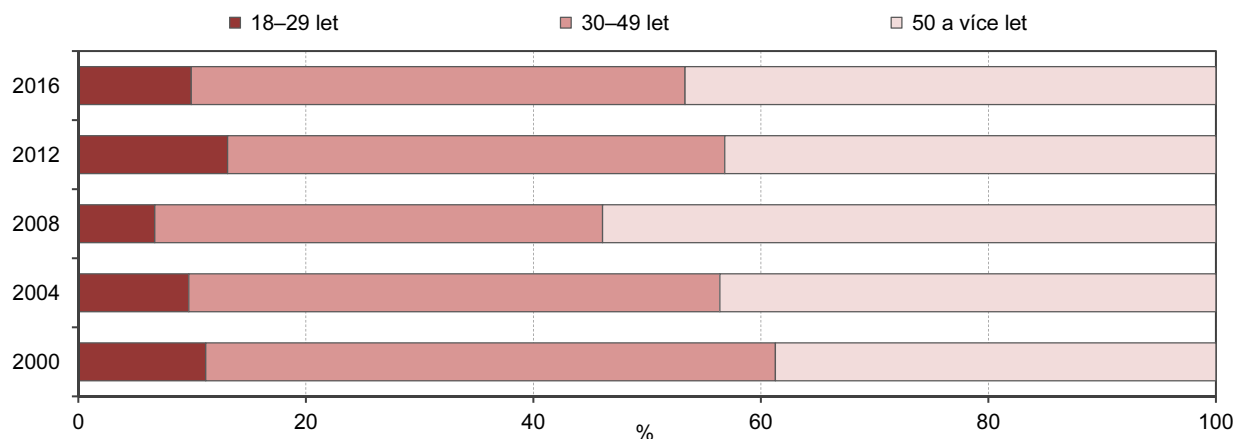
Tab. 9.1 Účast voličů ve volbách do zastupitelstev krajů, volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let, kandidáti a zvolení zastupitelé v Libereckém kraji v letech 2000 až 2016

	Zapsaní voliči ¹⁾			Obyvatelstvo ve věku 18–29 let k 31.12.		Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé		
	celkem	z toho se zúčastnilo hlasování		celkem	podíl na celkovém počtu zapsaných voličů v %	celkem	z toho ve věku 18–29 let		celkem	z toho ve věku 18–29 let	
		počet	v %				počet	v %		počet	v %
2000	336 369	111 241	33,1	85 735	25,5	643	72	11,2	45	2	4,4
2004	343 147	105 788	30,8	78 218	22,8	649	63	9,7	45	1	2,2
2008	348 349	132 665	38,1	73 265	21,0	536	36	6,7	45	2	4,4
2012	351 263	135 397	38,5	67 032	19,1	762	100	13,1	45	1	2,2
2016	350 267	125 769	35,9	60 115	17,2	705	70	9,9	45	-	-

¹⁾ osoby ve věku 18 a více let zapsané v seznamech voličů

Zastoupení věkové skupiny 18–29 let se mezi platnými kandidáty do krajského zastupitelstva pohybovalo od 6,7 % v roce 2008 (nejnižší počet kandidátů v dějinách tohoto typu voleb v našem kraji) do 13,1 % v roce 2012 (nejvyšší počet kandidátů). Počet volených zastupitelů se určuje podle počtu obyvatel kraje, v Libereckém kraji se volí 45členné zastupitelstvo. Počet zvolených zastupitelů ve věku 18–29 let byl vždy velmi nízký (1 nebo 2 zastupitelé) a tomu také odpovídá nízký podíl na celkovém počtu zastupitelů (2,2 %, resp. 4,4 %). V roce 2016 nebyl zvolen žádný „mladý“ zastupitel.

Graf 9.1 Kandidáti ve volbách do zastupitelstev krajů podle věku v Libereckém kraji

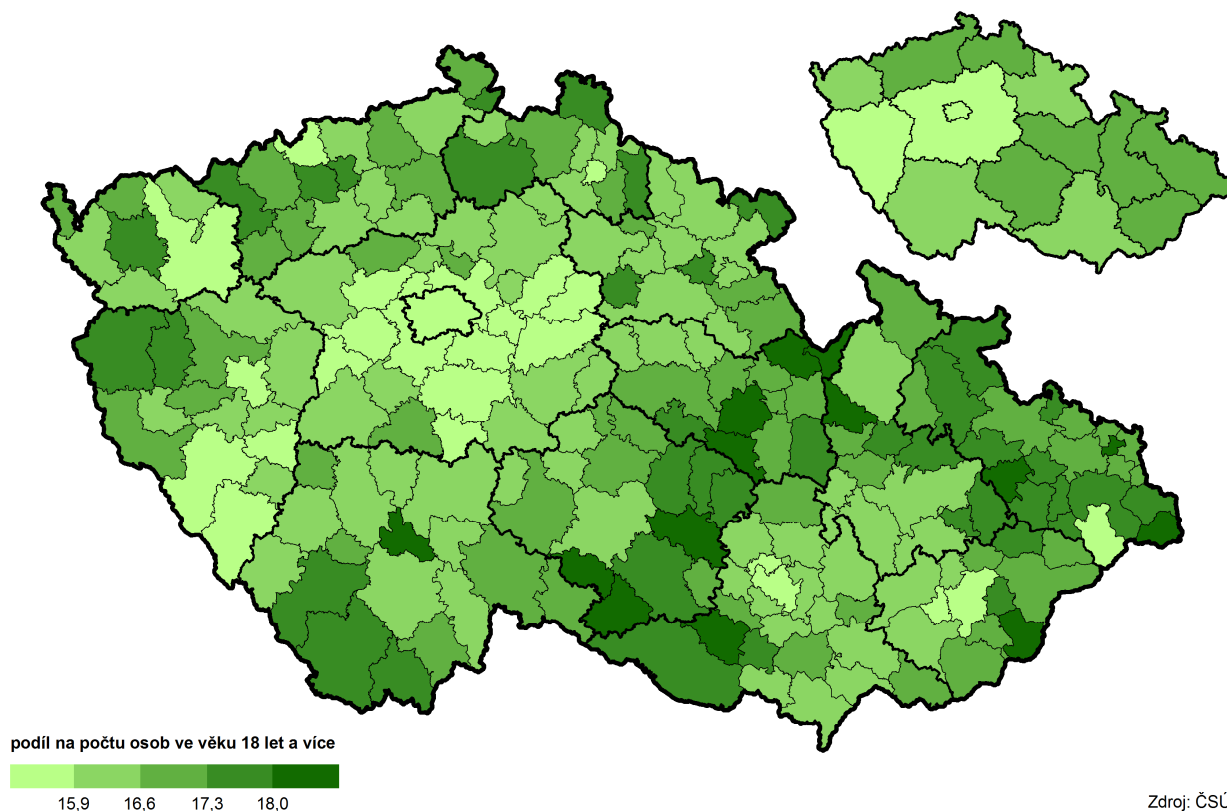

Volby do zastupitelstev obcí 2014

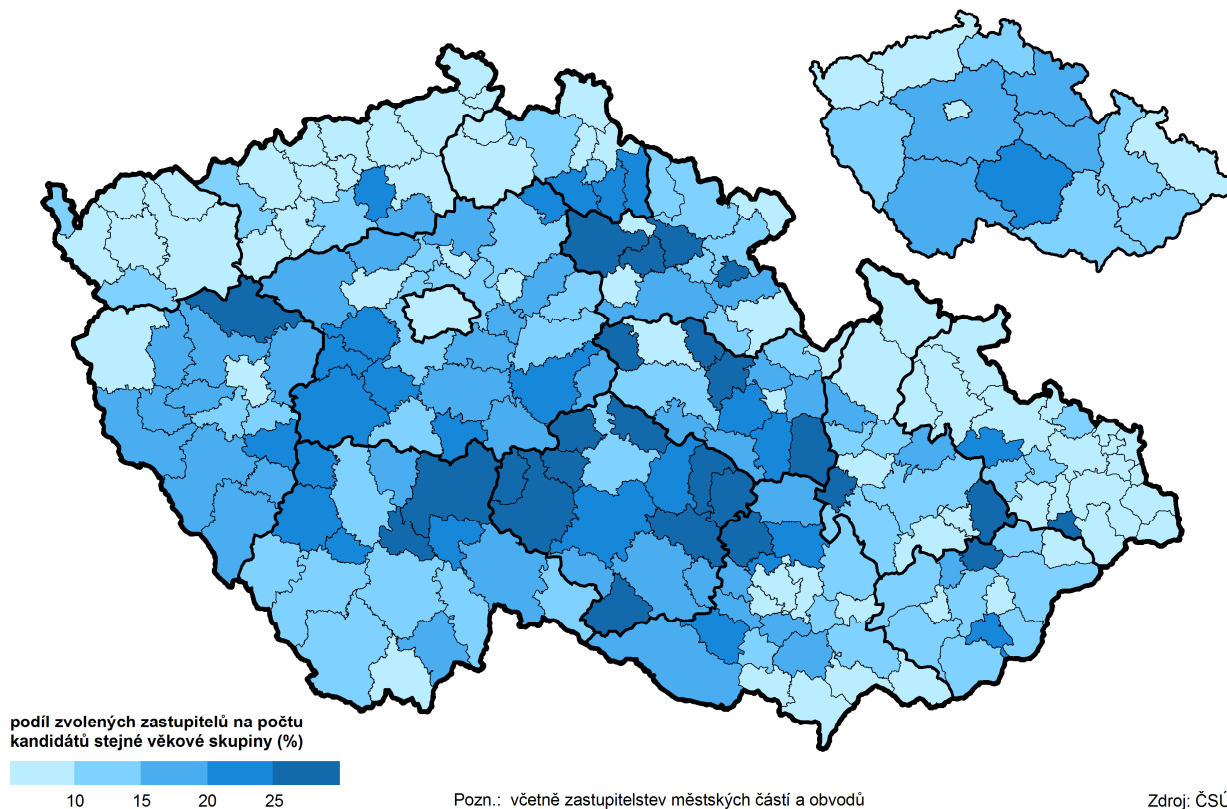
Volby do zastupitelstev obcí jsou volbami zástupců do menších a malých celků územní samosprávy, tedy do zastupitelstev obcí, měst a v případě velkých měst volbami do městských částí nebo obvodů (v případě města Liberec do městského obvodu Vratislavice nad Nisou) a je zde uplatněn systém poměrného zastoupení. Konají se také každé čtyři roky. První po revolučním roce 1989 se uskutečnily v roce 1990, poslední v říjnu 2014 a voliči šli k volbám v novodobé historii již posedmé. Tento typ voleb se těší větší přízni voličů než volby do zastupitelstev krajů. V roce 1990 dosáhla v Libereckém kraji volební účast 71,5 %, v následujících letech klesá a v posledních letech nepřekračuje 50% hranici.

Volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016

Úspěšnost kandidátů ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Tab. 9.2 Účast voličů ve volbách do obecních zastupitelstev a volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let v Libereckém kraji v roce 2006, 2010 a 2014

	Zapsaní voliči ¹⁾			Obyvatelstvo ve věku 18–29 let k 31.12.			Podíl obyvatelstva ve věku 18–29 let na celkovém počtu zapsaných voličů v %		
	celkem	z toho se zúčastnilo hlasování		celkem	z toho ve věku		celkem	z toho ve věku	
		počet	v %		18–24 let	25–29 let		18–24 let	25–29 let
2006	345 800	155 427	44,9	74 869	40 406	34 463	21,7	11,7	10,0
2010	349 767	164 249	47,0	70 866	40 389	30 477	20,3	11,5	8,7
2014	350 804	149 369	42,6	63 327	34 684	28 643	18,1	9,9	8,2

¹⁾ osoby ve věku 18 a více let s trvalým pobytem v obcích kraje zapsané v seznamech voličů

Celkový počet kandidátů u tohoto typu voleb se v Libereckém kraji neustále zvyšuje a v roce 2014 překročil hranici 9 tis. Kandidáti ve věku do 29 let ve všech uvedených „volebních letech“ představovali více než jednu desetinu kandidátů a přibližně jednu třetinu mladých kandidátů představovaly ženy. Podíl zvolených mladých kandidátů se pohyboval se od 4,7 % v roce 2014 do 6,4 % v roce 2006.

Tab. 9.3 Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev v Libereckém kraji v roce 2006, 2010 a 2014

	Platní kandidáti						Zvolení zastupitelé					
	celkem	z toho ve věku				z 18–29letých ženy v %	celkem	z toho ve věku				z 18–29letých ženy v %
		18–24 let		25–29 let				18–24 let		25–29 let		
		počet	v %	počet	v %			počet	v %	počet	v %	
2006	8 179	299	3,7	586	7,2	34,8	2 302	23	1,0	124	5,4	27,9
2010	8 809	372	4,2	576	6,5	32,1	2 280	28	1,2	90	3,9	27,1
2014	9 036	390	4,3	540	6,0	34,2	2 285	23	1,0	85	3,7	26,9

Porovnáním počtu zvolených zastupitelů s počtem kandidátů zjistíme jejich úspěšnost. V roce 2014 bylo zvoleno 11,6 % z celkového počtu kandidátů v Libereckém kraji ve věku 18–29 let. Úspěšnost mužů dosáhla 12,9 %, žen 9,1 %. Zajímavější rozdíly je ovšem možné pozorovat při porovnání obcí podle počtu obyvatel. Zatímco ve skupině obcí s 50 000 a více obyvateli, kterou tvoří samotné město Liberec, uspělo a stalo se zastupitelem pouze 2,3 % mladých kandidátů (3,2 % mužů a žádná žena), v menších obcích byla úspěšnost mladých kandidátů vyšší. Nejvíce kandidátů pak z této věkové skupiny uspělo v nejmenších obcích do 199 obyvatel (40,0% celková úspěšnost, 47,4% mužů a 27,3% žen).

Tab. 9.4 Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 18–29 let			Podíl zastupitelů ve věku 18–29 let (%)			Podíl zastupitelů ve věku 18–29 let na počtu kandidátů stejného věku (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami	celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %						
	Liberecký kraj											
v tom podle velikosti obce:												
do 199 obyvatel	203	76	37,4	12	3	25,0	5,9	7,1	3,9	40,0	47,4	27,3
200–499 obyvatel	497	159	32,0	25	8	32,0	5,0	5,0	5,0	22,9	25,0	19,5
500–999 obyvatel	641	192	30,0	29	9	31,0	4,5	4,5	4,7	17,5	18,3	15,8
1 000–1 999 obyvatel	336	97	28,9	23	6	26,1	6,8	7,1	6,2	23,2	23,3	23,1
2 000–4 999 obyvatel	263	70	26,6	10	1	10,0	3,8	4,7	1,4	6,1	8,7	1,6
5 000–19 999 obyvatel	236	64	27,1	4	1	25,0	1,7	1,7	1,6	2,3	2,6	1,7
20 000–49 999 obyvatel	55	14	25,5	3	1	33,3	5,5	4,9	7,1	3,1	3,3	2,7
50 000 a více obyvatel	54	17	31,5	2	0	0,0	3,7	5,4	0,0	2,3	3,2	0,0
z toho městský obvod	15	4	26,7	0	0	x	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

